Ministerie van Justitie en Veiligheid

> Retouradres Postbus 20011 2500 EH Den Haag

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer
der Staten-Generaal
Postbus 20018
2500 EA DEN HAAG

Directoraat-Generaal Migratie
Directie Regie Migratieketen

Turfmarkt 147
2511 DP Den Haag
Postbus 20011
2500 EH Den Haag
www.rijksoverheid.nl/jenv

Onze referentie
8193303

Datum 16 november 2026
Betreft Voortgang uitvoering Asiel- en Migratiepact

Inleiding
Zoals toegezegd in mijn brief aan uw Kamer van 24 april 2026 informeer ik u hierbij over de voortgang van de uitvoering van het Europese Asiel- en migratiepact (hierna: Pact) dat op 12 juni 2026 in de gehele Europese Unie van toepassing is geworden. Daarbij zal ik ook breder reflecteren op de staat van het Europese asiel- en migratiesysteem en vooruitblikken op de nodige volgende stappen.

Een goed functionerend Europees asielstelsel is essentieel om meer grip te krijgen op asielmigratie. De werking van de procedures en systemen in de hele EU hebben immers directe impact op de situatie in ons eigen land. Het aantal irreguliere grensoverschrijdingen is in de eerste negen maanden van 2026 een derde lager dan in 2025. Het aantal aankomsten aan de EU externe grenzen is in de periode van 1 juli 2025 tot 30 juni 2026 met 32% afgenomen t.o.v. de voorgaande rapportage periode.[1] Verder was het vertrek uit de EU in 2025 22% hoger dan in 2024.[2] In de afgelopen periode heeft de EU essentiële stappen gezet in het verbeteren van het Europese systeem, zowel intern als in de samenwerking met derde landen. Het Pact - het hart van het EU asiel- en migratiesysteem - zorgt voor verdergaande harmonisatie van de regels over asiel en migratie in de lidstaten van de Europese Unie.

Met de aanname van het Pact hebben de lidstaten zich gecommitteerd aan de grootste aanpassing van het Europees asielstelsel in decennia. Het Pact bestaat uit negen verordeningen en een richtlijn, en draagt bij aan de volgende elementen:

- Betere controle aan de buitengrenzen. De Europese buitengrenzen worden versterkt door uniforme screening, identificatie en registratie van vreemdelingen en een verplichte asiel- en terugkeergrensprocedure voor asielzoekers die afkomstig zijn uit landen met weinig perspectief op verblijf of die een gevaar zijn voor de openbare orde;

[1] The European Annual Asylum and Migration Report (2026): https://home affairs.ec.europa.eu/document/download/78421162-6e87-4f91-afc8 6961a652d0d6_en?filename=The%20European%20Annual%20Asylum%20and%20Migration%20Report% 202026.pdf

[2] Eurostat, Third country nationals returned following an order to leave - annual data (rounded) [migr_eirtn__custom_23670395]

- Snellere procedures. Asielprocedures worden effectiever en hebben kortere behandeltermijnen, met een duidelijke prioritering in de versnelde afhandeling van bepaalde groepen.
- Solidariteit en tegengaan secundaire migratie. Lidstaten onder migratiedruk, voornamelijk aan de buitengrens, dragen de verantwoordelijkheid voor de uitvoering van het grootste deel van de buitengrensprocedures en het terugnemen van een significant deel asielzoekers onder de Asiel- en migratiebeheerverordening (AMbV, voorheen de Dublinverordening). Hierdoor wordt secundaire migratie tegengegaan. Ter compensatie zijn er verplichte afspraken over onderlinge solidariteit om de lidstaten te ondersteunen die onder hoge migratiedruk komen te staan.

Vanaf de invoering van het Pact op 12 juni 2026 zijn er tot en met oktober 8910 eerste asielaanvragen in Nederland ingediend. Dit betreft 2710 zaken binnen de AMbV-procedure, 200 zaken binnen de asielgrensprocedure, 1450 zaken binnen de versnelde procedure en 4550 zaken binnen de niet versnelde procedure.
Door de IND is er vanaf 12 juni tot en met oktober op 3950 asielaanvragen een besluit genomen. Dit betreft 1410 binnen de AMbV-procedure, 180 binnen de asielgrensprocedure, 710 binnen de versnelde procedure en 1650 binnen de niet versnelde procedure. Hiervan is 98% afgedaan binnen de wettelijke beslistermijn, waarbij aangetekend dat de wettelijke termijn voor de niet versnelde procedure van zes maanden vanaf de ingang van het Pact nog niet is verstreken.

De eerste asielinstroom in het derde kwartaal van dit jaar is ca. 15% lager dan in diezelfde periode vorig jaar. Hierbij is een samenloop te zien in tijd wat betreft de inwerkingtreding van het Pact. Vooralsnog kan niet worden vastgesteld dat er sprake is van een structurele neerwaartse trend die te relateren is aan het Pact.
Daarnaast, zoals toegezegd aan uw Kamer, wordt u begin 2027 geïnformeerd over de instroomcijfers en achterliggende internationale migratiestromen en reisroutes voor zover die uit de systemen blijken.

Ondanks de nog maar relatief korte looptijd van het Pact is het van belang om voortdurend de effecten en voortgang nauwgezet te volgen. Belangrijk hiervoor zijn de voortgangsrapportages van de Europese Commissie.

In Nederland zijn de ketenpartners sinds 12 juni 2026 in staat om de werkzaamheden conform de verplichtingen uit het Pact uit te voeren. Tegelijkertijd geldt dat de doorontwikkeling en optimalisatie van processen door zal gaan aankomende periode. Ook hierover wordt u in deze brief verder geïnformeerd.

Voortgangsrapportage Pact: Implementatie in EU-lidstaten

De Europese Commissie heeft op 6 november jl. een voortgangsrapportage gepubliceerd over de implementatie en uitvoering van het Pact door de lidstaten sinds 12 juni 2026.[3] De toon van de Commissie is in grote lijnen positief. De Commissie

[3] The European Annual Asylum and Migration Report (2026): https://home-affairs.ec.europa.eu/document/download/78421162-6e87-4f91-afc8-6961a652d0d6_en?filename=The%20European%20Annual%20Asylum%20and%20Migration%20Report%202026.pdf

concludeert in de voortgangsrapportage dat alle lidstaten voor het overgrote deel het Pact in lijn met de wetgeving uitvoeren en belangrijke stappen hebben gezet. Onderdeel hiervan is dat de buitengrenzen zijn versterkt, in de regel worden alle irreguliere migranten aan de grens gescreend, meer dan een derde van alle asielaanvragen in de EU (rond de 50.000) wordt direct in de asielgrensprocedure of versneld afgehandeld, de Eurodac-database werkt naar verwachting en de eerste solidariteitscyclus is geïmplementeerd. Een belangrijk effect van het Pact is ook dat de geharmoniseerde en effectievere asielprocedures er tot nu toe voor hebben gezorgd dat lidstaten nog geen nieuwe achterstanden hebben gemeld en dat de oude achterstanden afnemen. Dit zijn goede eerste resultaten, maar de Commissie benadrukt dat het van belang is dat de lidstaten deze inzet op de implementatie blijven voortzetten en dat alle tekortkomingen zo snel mogelijk worden opgelost. De Commissie en haar agentschappen blijven ook klaarstaan om de lidstaten hierbij te ondersteunen.

Op punten waar de uitvoering door de lidstaten nog niet adequaat is, constateert de Commissie dat de lidstaten overwegend vooruitstrevend aan de slag zijn met het in lijn brengen van de uitvoering met de verplichtingen die voortvloeien uit de wetgeving. Er zijn nog een aantal elementen waarvoor de Commissie specifiek aandacht vraagt in haar voortgangsrapportage. Deze elementen behoeven ofwel extra aandacht van de lidstaten in hun uitvoering, of komen naar voren als aandachtsgebieden voor doorontwikkeling en optimalisering van systemen of de wetgeving.

Waar voor de negen verordeningen geldt dat deze direct gelden in de nationale wetgeving, is dat niet zo voor de Opvangrichtlijn. De Commissie vraagt opnieuw aandacht in haar rapportage en roept de lidstaten die de Opvangrichtlijn nog niet hebben omgezet naar nationale wetgeving dringend op dit spoedig te doen.[4] Verder schrijft de Commissie dat, ondanks dat lidstaten in het algemeen adequate opvangcapaciteit rapporteren, er extra aandacht nodig is voor het aanpassen van de capaciteit in het geval van hoge bezettingsgraden en het verbeteren en oefenen van noodplannen.

Over de screeningprocedure rapporteert de Commissie dat lidstaten zich blijvend moeten inzetten om snel de volledige capaciteit te bereiken. Daarnaast benoemt de Commissie in haar rapport als belangrijk aandachtspunt het invoeren van doeltreffende maatregelen om onttrekking tijdens de screening en de grensprocedures te voorkomen. De Commissie en EUAA hebben hiervoor verschillende richtlijnen en trainingen georganiseerd en staan klaar om lidstaten te ondersteunen die daarom verzoeken.

De Commissie roept de lidstaten op om in nauw overleg te blijven met de rechterlijke macht, met name om te zorgen dat de nieuwe termijnen uit het Pact worden gehaald en eventuele achterstanden beperkt blijven. De Commissie stelt via de IMPACT Specific Action 90 miljoen euro beschikbaar ter ondersteuning van de nationale rechtssystemen van lidstaten die dat het hardst nodig hebben. Verder vraagt de Commissie aandacht van de lidstaten waar dit nog niet is gebeurd voor het aanwijzen van een onafhankelijke toezichthoudende autoriteit.

[4] De omzetting is gedeeltelijk voor Oostenrijk, België, Duitsland, Spanje, Ierland, Litouwen en Roemenië, terwijl Bulgarije, Hongarije, Polen en Slovenië de omzetting nog moeten melden.

De voortgangsrapportage van de Commissie bevatte geen specifieke nationale aandachtspunten.

Appreciatie
Met de aanname van het Pact hebben de lidstaten een aantal principiële keuzes aanvaard: onder andere door het aangaan van de verplichting om aan de buitengrenzen procedures in te richten en hiervoor voldoende personele, materiële en financiële middelen en infrastructuur beschikbaar te hebben, en ook door het geven van solidariteit aan de lidstaten die onder migratiedruk staan. Het succes van het Pact staat of valt met een goede uitvoering en het bewaken van deze balans tussen verantwoordelijkheid en solidariteit. De Commissie, als hoedster van de Verdragen, moet erop toezien dat lidstaten zich aan de regelgeving houden en het Pact volledig en goed implementeren. De monitoring middels de voortgangsrapportages is een concrete invulling van deze rol. Het kabinet verwelkomt daarom deze rapportage van de Commissie over de voortgang in alle lidstaten. Het kabinet is positief over het feit dat het overgrote deel van de lidstaten het Pact goed uitvoert en, net als Nederland, gecommitteerd is aan de volledige en goede implementatie. Dit is een belangrijke start voor het laten slagen van het Pact. De positieve effecten zijn op dit moment vooral in de processen zichtbaar, waaronder het feit dat meer dan een derde van de asielaanvragen via de grensprocedure of de versnelde procedure is afgehandeld. De daadwerkelijke effecten van het Pact ten aanzien van de aankomsten, secundaire migratie en de weerbaarheid in crisissituaties zullen de komende jaren moeten blijken en vragen doorlopend aandacht. Het is noodzakelijk dat de Commissie via dit soort voortgangsrapportages de implementatie en de effecten van het Pact blijft monitoren.

Het kabinet verwelkomt daarom ook dat de Commissie haar rol als hoedster van de Verdragen serieus oppakt door de lidstaten continu en nauw te monitoren, en in dit kader op 15 juli jl. ook een inbreukprocedure is gestart tegen 16 lidstaten die de Opvangrichtlijn nog niet hadden geïmplementeerd. Het kabinet blijft de Commissie voortdurend op deze rol wijzen. Verder zal het kabinet ook met de Commissie en de relevante lidstaten aan de buitengrens continu in gesprek blijven over de implementatie van het Pact.

Volgend jaar staan er voor de Commissie verschillende gerichte evaluaties van het Pact gepland. Het kabinet zal er, samen met gelijkgezinde lidstaten zoals Duitsland, op inzetten om het functioneren van het Pact in deze evaluaties verder te optimaliseren. Een voorbeeld hiervan is het door Duitsland opgebrachte verzoek om de gegevens die in de screening zijn vastgelegd in Eurodac op te nemen, zodat deze ook bekend zijn als iemand doorreist naar een andere lidstaat. Met inachtneming van de toezegging aan lid Bijsterveld tijdens het EK plenair debat Wetsvoorstellen 36.70 zal Nederland dit punt steunen.[5] Het kabinet beschouwt de toezegging hiermee als afgedaan.

Voor de effectiviteit van de screening- en buitengrensprocedures en om secundaire migratie tegen te gaan, deelt het kabinet de visie van de Commissie dat een belangrijk aandachtspunt is dat wordt voorkomen dat irreguliere migranten zich kunnen onttrekken aan het toezicht bij de buitengrens. Het kabinet zal hier ook aandacht voor vragen richting de JBZ-Raad. Nederland staat klaar om te ondersteunen waar nodig.

[5] Eerste Kamer, vergaderjaar 2025-2026,

Het kabinet betreurt het dat de Commissie niet in haar voortgangsrapportage heeft gerapporteerd over de implementatie van het veilig derde land-concept als onderdeel van het Pact. Het kabinet benadrukt dat het de partnerschappen met landen buiten de EU, inclusief het veilig derde land-concept, als een belangrijk onderdeel van de operationalisering van innovatieve oplossingen ziet. Het is daarom positief dat Commissievoorzitter Von der Leyen hiernaar verwees in haar brief over het migratiebeleid voorafgaand aan de ER van 15–16 oktober. Nederland zal de Commissie blijven oproepen om bij te dragen aan het veilig derde land-concept, zowel operationeel als financieel, en aan het verder versterken en ontwikkelen van partnerschappen waar migratie onderdeel van is. Om op grotere schaal afspraken te maken met landen op basis van het veilig derde land-concept is het belangrijk in te zetten op het opbouwen van asielsystemen langs de route. Hier zet het kabinet zich voor in.

Appreciatie nationale aandachtspunten Nederland

Anders dan in voorgaande voortgangsrapportages heeft de Commissie ervoor gekozen de nationale aandachtspunten niet openbaar te maken, maar deze individueel aan lidstaten te communiceren. Het kabinet betreurt dit, omdat openlijke transparantie over nationale uitdagingen en tekortkomingen noodzakelijk is om het systeem te verbeteren en effectiever te maken. Het kabinet zal in de JBZ-raad oproepen tot een transparante uitwisseling tussen de lidstaten. In dat kader maakt het kabinet de nationale aandachtspunten aan Nederland via deze weg openbaar [bijlage 1]. De Commissie is in haar brief aan Nederland over het algemeen positief over de implementatie van het Pact door Nederland, en noemt daarbij specifiek de aangenomen uitvoeringswetgeving, Eurodac en de bijdrage aan de solidariteitspool. Aandachtspunten voor Nederland zijn het voorzien in voldoende opvangcapaciteit en het wegwerken van achterstanden in de keten. Deze aandachtspunten zijn voor Nederland niet nieuw en werden ook benoemd in de eerdere voortgangsrapportages van de Commissie. Het kabinet voert een aanpak op het inperken van de benodigde opvangcapaciteit door de instroom te beperken en de uitstroom te bevorderen. Gelijktijdig wordt gewerkt aan het realiseren van voldoende asielopvang voor de mensen die al in Nederland verblijven en recht hebben op opvang. Daarnaast wordt ingezet op het aantoonbaar terugdringen van de openstaande aanvragen bij de IND. De Commissie benadrukt in haar brief het belang van de effectieve implementatie van de grensprocedure, en roept Nederland op om ook minderjarigen in de grensprocedure te behandelen. In reactie hierop wijst het kabinet erop dat in de Nederlandse situatie de behandeling van het asielverzoek in de asielgrensprocedure gepaard gaat met grensdetentie om zodoende het grensbewakingsbelang te kunnen waarborgen. In de eerder in deze brief genoemde uitspraak van 2 september 2026 heeft de Raad van State de rechtmatigheid hiervan (nogmaals) bevestigd. Voor minderjarigen is vanuit de Opvangrichtlijn inbewaringstelling echter enkel toegestaan als beargumenteerd kan worden dat het opleggen van die maatregel in het belang van de minderjarige is. Zoals uitgebreid met uw Kamer besproken in het wetgevingsoverleg over de Uitvoerings- en implementatiewet Asiel- en migratiepact 2026 van 23 maart 2026 heeft het kabinet vanwege de spanning tussen de verplichte toepassing van de asielgrensprocedure en Opvangrichtlijn besloten om die procedure, in beginsel, niet ten aanzien van minderjarigen toe te passen. Verder heeft de Commissie informatie gevraagd aan Nederland om de aanvullende werkafspraken inzake het leeftijdsonderzoek bij gestelde minderjarigen te delen. Het kabinet zal dit spoedig doen.

Ook roept de Commissie Nederland op om de onafhankelijke monitoring door het College van de Rechten van de Mensen en de Inspectie Justitie en Veiligheid snel af te ronden. Het onafhankelijke toezichtsmechanisme is in Nederland, conform het Pact, sinds 12 juni jl. met haar toezichtstaken begonnen. Het kabinet herkent deze aanbeveling van de Commissie daarom niet en treedt hierover in overleg. Daarnaast roept de Commissie Nederland op om haar noodplan te toetsen. Het kabinet bouwt verder aan een robuuste crisisbeheersing waarbij het EUAA-noodplan als instrument gebruikt wordt bij crisisoefeningen.

Betere controle aan de buitengrenzen
Belangrijk onderdeel van het Pact betreft de screening aan de grens, en de verplichte grensprocedures. Beide elementen moeten registratie aan de buitengrenzen van de EU verbeteren en zorgen dat aan die grenzen snel duidelijk wordt of iemand geen recht heeft op asielbescherming. Als dat het geval is, moet direct vanuit de buitengrens worden gewerkt aan terugkeer. Doel hiervan is om meer zicht te krijgen op wie binnenkomt, om secundaire migratie tegen te gaan en snelle terugkeer van asielzoekers zonder recht op bescherming te bewerkstelligen.

Screening en asielgrensprocedure
De Screeningsverordening maakt onderscheid tussen screening aan de buitengrens en screening op het grondgebied. De Koninklijke Marechaussee (hierna: KMar) is aangewezen als screeningsautoriteit voor onderdelen van de screening aan de buitengrens en de Immigratie- en naturalisatiedienst (hierna: IND) is aangewezen als screeningsautoriteit voor de screening op het grondgebied op de aanmeldlocatie in Ter Apel. De screening bestaat uit een voorlopige medische controle, een voorlopige kwetsbaarheidsbeoordeling, de identificatie van de vreemdeling, een veiligheidscontrole, de invulling van een screeningsformulier en een doorverwijzing naar de passende vervolgprocedure. De taak met betrekking tot het screeningsformulier aan de buitengrens wordt momenteel tijdelijk door de KMar uitgevoerd. Er volgt nog een besluit over het structureel beleggen van deze taak.

Sinds 12 juni hebben zowel de KMar als de IND weinig problemen ervaren bij de toepassing van de Screeningsverordening. Een punt van aandacht is het moment van de voorlopige medische beoordeling in het kader van de screening aan de buitengrens, die momenteel plaatsvindt nadat het screeningsformulier is uitgereikt en de vreemdeling is doorverwezen naar een vervolgprocedure. Daarnaast was een punt van aandacht de vraag of een vreemdeling die aan de buitengrens asiel aanvraagt, in grensdetentie kan worden geplaatst, terwijl er geen verplichting is om de aanvraag aan de buitengrens te behandelen (asielgrensprocedure). De Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State heeft in een uitspraak van 2 september jl. geoordeeld dat in het grensbewakingsbelang voldoende noodzaak ligt om de maatregel van grensdetentie op te leggen, die dan ook rechtmatig heeft plaatsgevonden.[6] Op 15 september heeft dezelfde rechtbank in een vergelijkbare zaak prejudiciële vragen gesteld aan het Hof van Justitie van de EU over de door de regering gehanteerde werkwijze rondom grensdetentie.[7] In de periode 12 juni t/m oktober zijn 200 asiel aanvragen aan de buitengrens ingediend en 180 afdoeningen in de asielgrensprocedure.

[6] ECLI:NL:RVS:2026:5077

[7] ECLI:NL:RBDHA:2026:26975

De Commissie meldt in de voortgangsrapportage over de implementatie en uitvoering van het Pact sinds 12 juni dat het een uitdaging is voor de lidstaten om te voorkomen dat personen zich onttrekken aan de screeningsprocedure en grensprocedures. Voor de screening in Nederland geldt dat het risico dat personen zich onttrekken aan de screening beperkt is. Wanneer de asielgrensprocedure van toepassing is, wordt het besluit over de toegang tot het grondgebied uitgesteld en legt de KMar een vrijheidsontnemende maatregel op. Vervolgens wordt de onderdaan van een derde land overgebracht naar het Justitieel Complex Schiphol (JCS), waar ook het Aanmeldcentrum Schiphol (ACS) is gevestigd. Hier worden de screening en de asielprocedure aan de grens voltooid. Onderdanen van derde landen die worden gescreend in het aanmeldcentrum in Ter Apel, worden in de regel niet in detentie geplaatst. Aangezien zij zich vanwege een asielaanvraag vrijwillig in het aanmeldcentrum bevinden, worden vrijheidsbeperkende maatregelen doorgaans niet noodzakelijk geacht.

Toezichtsmechanisme
Uit de Screeningsverordening volgt dat vanaf 12 juni voor de uitvoering van de screening en asielgrensprocedure een onafhankelijk toezichtmechanisme ingericht is. Het toezichtmechanisme heeft tot doel toe te zien op naleving van het Unierecht en internationaal recht met inbegrip van het Handvest. Ook moeten onderbouwde beschuldigingen over mogelijke schendingen van grondrechten zorgvuldig en zonder onnodige vertraging worden behandeld. Het College voor de Rechten van de Mens en de Inspectie Justitie en Veiligheid vormen samen het onafhankelijk toezichtmechanisme in het kader van de Screeningsverordening. Het toezichtmechanisme ziet toe op de naleving van mensenrechten, het Unierecht en het internationale recht in het kader van de Screeningverordening en de asielgrensprocedure in het kader van de Asielprocedureverordening. Het mandaat strekt zich uit tot de procedures die worden uitgevoerd door de bevoegde autoriteiten die bij deze processen betrokken zijn, waaronder de KMar, IND en DJI. Monitoringsactiviteiten zullen op regelmatige basis worden uitgevoerd en er zal jaarlijks een rapport met aanbevelingen gepubliceerd worden.

Solidariteitsmechanisme en AMbV overdrachten

Het Pact is een balans tussen verantwoordelijkheid en solidariteit. Het is noodzakelijk dat beide kanten adequaat werken.

Een belangrijk element in de verantwoordelijkheid is het goed en volledige functioneren van het mechanisme van overdrachten onder de AMbV. Dit mechanisme is de basis voor de verantwoordelijkheidsverdeling betreffende asielaanvragen binnen de EU en een belangrijk middel om secundaire migratie tegen te gaan. De andere kant van de medaille is een verplicht solidariteitsmechanisme, waardoor lidstaten onder migratiedruk steun krijgen voor de significante verantwoordelijkheid die zij dragen. Daarbij is via de zogenoemde systemische tekortkomingen ook het functioneren van de AMbV-overdrachten gekoppeld aan solidariteit; er hoeft geen solidariteit gegeven te worden aan lidstaten die hun verantwoordelijkheid niet dragen door het structureel niet nakomen van hun AMbV-verplichten. De koppeling tussen solidariteit en het adequaat, conform de verordening, toepassen van het AMbV-mechanisme zorgt ervoor dat er handelingsperspectief en instrument is om te zorgen dat het AMbV mechanisme functioneert.

Op 6 november jl. heeft de Europese Commissie de Mededeling Europees jaarverslag asiel en migratie gepubliceerd. Ook publiceerde zij het Uitvoeringsbesluit ter bepaling van de lidstaten waar sprake is van migratiedruk, van een risico van migratiedruk of van een significante migratiesituatie. Daarnaast presenteerde zij een voorstel voor een Uitvoeringshandeling van de Raad tot vaststelling van de jaarlijkse solidariteitspool.[89] De Uitvoeringshandeling wordt, conform artikel 12 lid 6 van de AMbV, openbaar op het moment dat de Raad overeenstemming over de inhoud heeft bereikt. Het kabinet zal het voorstel van de Commissie voor de Uitvoeringshandeling vertrouwelijk aan uw Kamer ter beschikking stellen. Onderstaand vindt u een samenvatting en de kabinetsappreciatie van deze stukken.

Het Europees jaarverslag over asiel en migratie
Het jaarverslag geeft een overzicht van de migratiesituatie in de Europese Unie (hierna: EU). Het verslag bevat onder meer gegevens over asielaanvragen en beslissingen, irreguliere grensoverschrijdingen, secundaire migratie binnen de EU, de toepassing van de AMbV, het aantal verzoeken om internationale bescherming, derdelanders en terugkeerbesluiten en ontschepingen na opsporings- en reddingsoperaties (SAR). De inzichten uit het jaarverslag worden meegewogen in de bepaling welke lidstaten migratiedruk hebben.

De Commissie schetst dat in de periode 1 juli 2025 – 30 juni 2026 de migratiecijfers voor de EU verder zijn gedaald ten opzichte van de voorgaande rapportageperiode: irreguliere grensoverschrijdingen aan de buitengrenzen met 32%, het aantal aanvragen voor internationale bescherming met 16% en de Eurodac-data suggereert dat het aantal ongeautoriseerde secundaire bewegingen binnen de EU met circa 13% is gedaald. In absolute zin behoorden Duitsland, Italië, Frankrijk, België en Nederland tot de belangrijkste bestemmingslanden voor ongeautoriseerde bewegingen. Nederland voerde bovendien, samen met Frankrijk en Duitsland, een relatief hoog aantal uitgaande Dublinoverdrachten uit. Ook lag het aantal asielaanvragen van alleenstaande minderjarige vreemdelingen relatief hoog in Nederland, evenals in Griekenland en Duitsland.

Ook rapporteert de Commissie in haar rapport of er bij Italië en Griekenland sprake is van systemische tekortkomingen bij de uitvoer van de overdrachten onder de AMbV. Deze beoordeling is van belang omdat de voorwaarde voor het ontvangen van solidariteit is dat deze lidstaten hun verplichtingen ten aanzien van de overdrachten onder de AMbV nakomen en dat er daarmee geen zogenaamde “systemische tekortkomingen” zijn in de zin van artikel 60, lid 3 van de AMbV. De Commissie concludeert ten aanzien van Griekenland duidelijke vooruitgang. Griekenland werkt

[8] **COMMISSION IMPLEMENTING DECISION (EU) pursuant to Article 11 of Regulation (EU) 20241351 of the European Parliament and the Council:** https://home-affairs.ec.europa.eu/document/download/c7297a18-8b08-4524-9db0-db96c3d3916f_en?filename=COMMISSION%20IMPLEMENTING%20DECISION%20%28EU%29%20pursuant%20to%20Article%2011%20of%20Regulation%20%28EU%29%2020241351%20of%20the%20European%20Parliament%20and%20the%20Council.pdf

[9] **Annex to COMMISSION IMPLEMENTING DECISION (EU) pursuant to Article 11 of Regulation (EU) 20241351 of the European Parliament and the Council:** https://home-affairs.ec.europa.eu/document/download/f383a407-e6a4-486b-84a8-0226627b9235_en?filename=Annex%20to%20COMMISSION%20IMPLEMENTING%20DECISION%20%28EU%29%20pursuant%20to%20Article%2011%20of%20Regulation%20%28EU%29%2020241351.pdf

actief samen en geeft positief gevolg aan *take-charge* verzoeken. Sinds jaren heeft dit geresulteerd in de eerste succesvolle AMbV overdrachten naar Griekenland. Tegelijkertijd ontving Griekenland over de hele periode nog een zeer laag aantal daadwerkelijke overdrachten in verhouding tot het aantal positieve beslissingen in andere lidstaten. Dit leidt ertoe dat de Europese Commissie de voortgang van Griekenland nauw blijft monitoren. Over Italië concludeert de Europese Commissie dat in de zomer van 2026 de AMbV-overdrachten nog niet duurzaam hervat waren. Dit was onder andere te zien in dat aanvragen van andere lidstaten vaak werden afgewezen, operationele samenwerking ontbrak, en er waren gevallen waarin Italië personen terugstuurde ondanks vastgestelde verantwoordelijkheid. Wel zijn er nu voorzichtig positieve ontwikkelingen, die hebben geresulteerd in een beperkt aantal overdrachten. Ook kondigde Italië per administratieve brief van 29 oktober 2026 aan dat overdrachten sinds 12 juni 2026 zijn hervat, wel op een *case-by-case* basis. De Commissie concludeert dat de voortgang nog onvoldoende is voor het ontvangen van solidariteit vanuit de solidariteitspool. De Commissie zal daarom de voortgang van Italië nauw monitoren, deze met de Raad delen, en de solidariteitsbijdrage waar Italië recht op heeft aanhouden tot dat Italië voldoet aan haar AMbV-overdrachtsverplichtingen.

Uitvoeringsbesluit ter bepaling van de lidstaten waar sprake is van migratiedruk, van een risico van migratiedruk of van een significante migratiesituatie

In het Uitvoeringsbesluit bepaalt de Commissie jaarlijks welke lidstaten onder migratiedruk staan, welke een risico op migratiedruk kennen en welke een significante migratiesituatie hebben. Voor de solidariteitspool van 2027 zijn Griekenland, Spanje, Italië en Cyprus opnieuw aangemerkt als lidstaten onder migratiedruk. Ondanks dat voor alle vier de aankomsten en asielaanvragen naar beneden zijn gegaan, blijft de migratiedruk in verhouding, zo significant dat zij opnieuw aangemerkt zijn als lidstaten onder migratiedruk. Voor Griekenland en Cyprus is dit met name vanwege het relatief hoge aantal irreguliere grensoverschrijdingen en aanvragen voor internationale bescherming. Italië wordt aangemerkt als lidstaat waar sprake is van migratiedruk door het hoge aantal ontschepingen na opsporings- en reddingsoperaties (SAR). En voor Spanje zijn de gevolgen van de gebeurtenissen in Ceuta in augustus jl. meegewogen. Dit betekent dat deze lidstaten een beroep kunnen doen op solidariteit.

België, Duitsland, Estland, Finland, Frankrijk, Ierland, Kroatië, Letland, Litouwen, Luxemburg, Nederland, Polen, Roemenië, Slovenië, Tsjechië zijn aangemerkt als lidstaten waar sprake is van een risico op migratiedruk. Hiervoor draagt de Commissie uiteenlopende redenen aan, waaronder secundaire migratie van personen die internationale bescherming aanvragen, hetgeen leidt tot druk op de opvangcapaciteit (België, Luxemburg, Nederland), hoge en fluctuerende irreguliere aankomsten via de Westelijke Balkan/Oostelijke Middellandse Zee (Kroatië), aanhoudende “hybride” druk aan de oostelijke buitengrens (Estland, Letland, Litouwen, Polen en Finland). Deze lidstaten krijgen voorrang in de toegang tot de EU Migration Support Toolbox, waar onder andere aanspraak kan worden gemaakt op technische, operationele vanuit de Europese agentschappen en financiële steun. Om tegemoet te komen aan de druk die lidstaten de afgelopen jaren hebben ervaren door secundaire migratie heeft de Commissie, net zoals vorig jaar, in het besluit de mogelijkheid opgenomen om AMbV-overdrachten die niet konden worden overgedragen aan de verantwoordelijke lidstaat

mee te laten tellen voor de solidariteitsbijdrage als daartoe bilateraal wordt overeengekomen.

Bulgarije, Tsjechië, Estland, Kroatië, Oostenrijk en Polen hebben een significante migratiesituatie vanwege een hoog aantal Oekraïense ontheemden (Bulgarije, Polen, Tsjechië, Estland), migrantensmokkel (Kroatië) en het grote aantal (ingewilligde) asielaanvragen (Oostenrijk). Deze lidstaten kunnen bij de Europese Commissie een verzoek doen voor gehele of gedeeltelijke vermindering van hun solidariteitsbijdrage, waarover vervolgens de Raad een besluit neemt.

Verder geeft de Commissie in het jaarverslag aan dat de Italiaanse autoriteiten aan de Commissie hebben bevestigd dat de capaciteit van het nationale opvangsysteem adequaat is.

Uitvoeringshandeling van de Raad tot vaststelling van de jaarlijkse solidariteitspool
De Commissie heeft een voorstel gedaan voor een Uitvoeringshandeling van de Raad tot vaststelling van de jaarlijkse solidariteitspool. Dit betreft de omvang en verdeling van de solidariteitspool. Ingevolge artikel 12 van de AMbV wordt de Uitvoeringshandeling openbaar zodra de Raad overeenstemming over de inhoud heeft bereikt. Het kabinet zal het voorstel van de Commissie vertrouwelijk aan uw Kamer ter beschikking stellen. De omvang van het jaarlijkse voorstel van de Commissie voor de solidariteitspool dient ingevolge artikel 12 van de AMbV minimaal 30.000 herplaatsingen of €600 miljoen te zijn. Over de daadwerkelijke omvang van de solidariteitspool en de Nederlandse bijdrage hieraan zal de komende periode verder gesproken worden in aanloop naar een Raadsbesluit. Het aandeel van elke lidstaat is gebaseerd op het bruto binnenlands product en de bevolkingsomvang.[10] De uiteindelijke bijdrage van Nederland is afhankelijk van de omvang en samenstelling van de solidariteitspool, de vaststelling van systemische tekortkomingen en het eventuele aantal verantwoordelijkheidscompensatie.

Kabinetsappreciatie
Balans tussen verantwoordelijkheid en solidariteit is essentieel voor de werking van het Pact en de AMbV-ovdrachten zijn daarbij cruciaal. Voor de meeste lidstaten geldt dat zij hun verplichting onder het Pact ten aanzien van AMbV-overdrachten nakwamen. Dit geldt niet voor alle lidstaten waarbij de Europese Commissie ook specifiek focus legt op Italië en Griekenland. Het kabinet is daarom positief dat in zowel het jaarverslag als het uitvoeringsbesluit van de Commissie de koppeling tussen het goed functioneren van het AMbV-overdrachten en het solidariteitsmechanisme, conform de verordening, duidelijk naar voren komt.

Ten aanzien van het solidariteitsmechanisme in algemene zin, verwelkomt het kabinet dan ook het feit dat de Commissie ziet dat landen zoals Nederland druk op de opvangvoorzieningen ervaren als gevolg van secundaire migratie en dat deze landen met voorrang toegang krijgen tot de *Migration Toolbox*. Verder is de inzet van het kabinet erop gericht dat de omvang van de solidariteitspool realistisch is en recht doet aan de bevindingen uit het jaarverslag. Het solidariteitsmechanisme is er om lidstaten die onder druk staan te verlichten en moet lidstaten daarom niet verder onder druk zetten. Het kabinet zet er verder op in dat met de verdeling van solidariteit recht wordt gedaan aan de gevolgen voor Nederland van secundaire migratie en het niet werkende

[10] Artikel 66 van de asiel- en migratiebeheerverordening.

Dublinsysteem. Ook zal Nederland, conform het coalitieakkoord, een financiële bijdrage toezeggen.

Op het gebied van de AMbV-overdrachten verwelkomt het kabinet dat de Commissie met onder andere dit jaarverslag en het uitvoeringsbesluit, nauwgezet de voortgang van Griekenland en Italië volgt en dit de aankomende tijd ook blijft doen. Het kabinet is voorzichtig positief over de voortgang die de Commissie beschrijft. Tegelijkertijd moet het kabinet ook eerlijk zijn dat het mechanisme met Italië en Griekenland nog niet de resultaten oplevert die het zou moeten. Nederland verwelkomt daarom dat de Commissie erkenning geeft in haar rapport dat het systeem nog niet adequaat functioneert en zij dit nauw zal blijven monitoren en op zal sturen. Nederland steunt de Commissie dat zij het solidariteitsaandeel waar Italië recht op heeft aan houdt tot Italië haar verplichting op de AMbV-overdrachten conform de wetgeving nakomt. Dit mechanisme zorgt ervoor dat de balans van het Pact intact blijft.

Voor Nederland geldt dat sinds de invoering van het Pact tot en met september er in Nederland 1960 AMbV-procedures zijn opgestart die in verschillende fase van het proces zijn. Vanaf 12 juni tot en met september zijn 890 zaken door de IND afgedaan. In 2026 tot en met september zijn er afgerond 1430 vreemdelingen overgedragen op wie de Dublinverordening (dus zaken waar het Dublinproces al voor 12 juni 2026 was gestart) of de AMbV van toepassing was.

Het kabinet ziet ook in Nederland dat de AMbV-overdrachten met Italië en Griekenland nog onvoldoende werkt. Dublin overdrachten, nu genoemd AMbV-overdrachten, naar Griekenland en Italië hebben vele jaren niet plaatsgevonden. Sinds 12 juni 2026 zijn Italiaanse AMbV-zaken hervat. Zoals uw Kamer bekend is er momenteel over de vraag of voldoende opvangvoorzieningen aanwezig zijn in Italië voor vreemdelingen die worden overgedragen, divergentie in de (lagere) rechtspraak, en ben ik in hoger beroep gegaan bij de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State. Voor deze hoger beroepsprocedure(s) heeft de Raad van State inmiddels een zitting ingepland voor het einde van deze maand. Behalve het juridische spoor ben ik in gesprek met Italië over de feitelijke overdrachten. Ook hier wordt progressie geboekt nu Italië recent enkele feitelijke overdrachten heeft geaccepteerd. Het gaat hier om personen die sinds de invoering van het Pact op het grondgebied van de EU zijn aangekomen. Het blijft van belang kritisch te volgen of deze eerste succesvolle overdrachten overgaan in een bestendige praktijk. Tegelijkertijd blijf ik in gesprek, om ook tot goede afspraken te komen over overdrachten van asielmigranten die al voor 12 juni 2026 in de EU waren en volgens de regels in aanmerking komen voor overdracht.

Ook met de Griekse autoriteiten hebben we constructieve maar ook kritische gesprekken, en zien we inmiddels in Griekse Dublinzaken progressie. In Griekse zaken zien we nog wel een weigering van het overname/terugname verzoek indien de asielzoeker al voor het van toepassing worden van het Pact op het grondgebied was aangekomen. Ook hierover voeren we perspectiefvolle gesprekken met de Griekse autoriteiten om tot een oplossing te komen.

Kortom, de inzet is van het kabinet is er volledig op gericht dat de AMbV-overdrachten uiteindelijk weer adequaat gaat werken, ook met Italië en Griekenland. Nederland zet zich hier bilateraal, met gelijkgezinden en in Europeesverband continu en hard voor in. Tegelijkertijd, ziet het kabinet ook dat dit nog tijd kan kosten voordat we er helemaal zijn

en heeft het kabinet er begrip voor dat landen een ingroeipad nodig hebben. Het uitgangspunt van het kabinet is daarbij dat de voortgang weerspiegelt moet worden in de solidariteitsbijdrage die landen ontvangen. Het is daarom ook positief dat de Commissie die koppeling ook maakt, en ruimte biedt voor de mogelijkheid van verantwoordelijkheidscompensaties. Hier zal het kabinet ook op inzetten. Nederland zal hier de aankomende weken met de Commissie en de lidstaten over in gesprek gaan.

Toezegging secundaire migratie
Tijdens het wetgevingsoverleg in de Eerste Kamer over de Wet invoering tweestatusstelsel en Asielnoodmaatregelwet heb ik naar aanleiding van een vraag van het lid Van Bijsterveld (JA21) toegezegd de Kamer te informeren over de voortgang van het Europees Asiel- en migratiepact en daarin mee te nemen de resultaten van de monitoring naar mensen die zich in Nederland aanmelden en die via een eerste land zijn doorgereisd (T04160). Over de voortgang van het Pact heb ik u in deze brief geïnformeerd onder andere door middel van het rapport van de Europese Commissie en mijn reactie daarop. Uit dat verslag blijkt ook het aandachtspunt van het aantal mensen dat zich weet te onttrekken van de mensen aan de buitengrensprocedures in Italië. De Commissie als hoedster van de verdragen moet ervoor zorgen dat er zo snel als mogelijk met Italië de betreffende lidstaten een oplossing hiervoor wordt gevonden. Aanvullend hierop is mijn volle aandacht en inzet gericht op een beter functionerend AMbV-stelsel. Het is daarvoor een belangrijke ontwikkeling dat de Griekse en Italiaanse autoriteiten sinds de toepassing van het Pact hun verantwoordelijkheid erkennen op zaken van personen die na 12 juni 2026 zijn ingereisd. Dit biedt zicht op een beter werkend AMbV/Dublinsysteem voor de toekomst. Tegelijkertijd heeft het kabinet, zoals eerder in deze brief toegelicht, ook moeten constateren dat de AMbV-overdrachten aan Italië en Griekenland nog onvoldoende werken. Met de betrokken landen voeren we constructieve maar ook kritische gesprekken. De primaire inzet is uiteraard dat alle landen, dus ook Griekenland en Italië Pact conform handelen, dus ook ten aanzien van hun AMbV-verplichtingen. Tegelijkertijd, heeft het kabinet er ook begrip voor dat die landen tijd nodig hebben voor een ingroeipad, maar dat willen wij dan wel weerspiegeld zien in de solidariteitsbijdrage die deze landen ontvangen.

Implementatie van Eurodac door alle lidstaten vanaf 12 juni
Eurodac is het Europese IT-systeem en de centrale database waarin biometrische en persoonsgegevens van asielzoekers en irreguliere migranten worden opgeslagen en vergeleken. Het systeem helpt bepalen welk EU-land verantwoordelijk is voor de behandeling van een asielaanvraag (meestal het land waar een asielzoeker de EU voor het eerst is binnengekomen) en voorkomt hiermee dat in meerdere lidstaten tegelijk een asielaanvraag ingediend kan worden. De tijdige implementatie van Eurodac binnen de lidstaten was daarom van groot belang. Op 12 juni zijn alle EU-lidstaten live gegaan met het aangepaste Eurodac systeem. Op deze datum is Nederland gestart met de registratie van asielzoekers in Eurodac. Daarmee is het systeem in Nederland operationeel geworden. Hiermee beschouw ik de toezegging aan het lid Van Hattem (PVV) (T04172) als afgedaan.

De eerste ervaringen met de uitvoering lieten zien dat de benodigde registraties konden worden uitgevoerd, maar dat er nog enkele kinderziektes waren. De betrokken organisaties blijven de komende periode werken aan de verdere optimalisatie van de systemen en processen.

In de tweede helft van 2026 werkt eu-LISA aan de realisatie van een volledig geautomatiseerd systeem. Deze oplossing maakt niet alleen nieuwe categorieën mogelijk, o.a. het kader van hervestiging waar ik u hieronder verder over informeer, maar automatiseert ook de verwerking van gegevens die momenteel nog niet volledig geautomatiseerd verloopt, zoals het wijzigen en verwijderen van gegevens. Naar verwachting draagt deze verdere automatisering bij aan een hogere kwaliteit van registraties en gegevensverwerking en vermindert zij de benodigde capaciteitsinzet bij de IND. Eu-LISA werkt hierbij nauw samen met de lidstaten.

Pilot inbewaringstelling vreemdelingen met 3 Eurodac hits
Ik heb uw Kamer toegezegd in deze voortgangsbrief te informeren over de pilot bewaring van vreemdelingen met drie of meer Eurodac- hits (TZ202609-74). Met de invoering van het Pact is de migratieketen op 6 augustus jl. met een aantal van maximaal 5 per week begonnen met het vroegtijdig in bewaring stellen van Dublinclaimanten die zich melden in Ter Apel met drie of meer Eurodac hits (en dus in meerdere EU-lidstaten asiel hebben aangevraagd). Inmiddels zijn op deze wijze enkele tientallen mensen in bewaring gesteld. Het doel hiervan is om hen vroegtijdig beschikbaar te houden voor de overdrachtsprocedure naar de verantwoordelijke EU-lidstaat. Voorafgaand aan een eventuele uitbreiding van de pilot zal een evaluatie plaatsvinden met de partners uit de migratieketen. Uw Kamer wordt geïnformeerd over de opvolging hiervan.

Effectievere asielprocedure
Onder het Pact heeft verdere harmonisatie plaatsgevonden waardoor de nationale asielprocedures binnen de EU meer gelijkgetrokken zijn. De vaste termijnen voor het behandelen van aanvragen zijn opnieuw vastgesteld, zodat in alle lidstaten sneller en op dezelfde manier wordt beslist over asielverzoeken. De IND heeft de asielprocedure aangepast om ook te kunnen voldoen aan die kortere termijnen. De voornaamste aanpassingen zijn de invoering van het proces Ontvangst en Voorbereiding Asielprocedure (OVA) bij aanmelding in Ter Apel, het geven van juridische counseling en de vereenvoudiging van de asielprocedure door deze te voeren met alleen nog maar de echt verplichte procedurestappen. Hieronder zal ik kort op die belangrijkste wijzigingen ingaan. De IND voert sinds 12 juni enkele taken uit die volgen uit de Screeningsverordening, binnen het nieuwe OVA-proces in Ter Apel. Vreemdelingen leveren daarbij zoveel mogelijk zelfstandig informatie aan via een tablet. Het is de ervaring van de IND dat het overgrote gedeelte van de aanvragers de tablet zelfstandig kunnen invullen. Bij vreemdelingen die dit niet zelfstandig kunnen en bij niet-begeleide minderjarigen, wordt het OVA-proces begeleid door een OVA-medewerker. Het lukt de IND in principe om iedereen die asiel aanvraagt binnen één dag door het OVA-proces te laten gaan. Waar dit niet lukt, hangt dit vaak samen met het niet kunnen afnemen en aflezen van vingerafdrukken. Wanneer dit het geval is wordt een nieuwe afspraak gemaakt van het afnemen en aflezen van vingerafdrukken.

Na het OVA-proces krijgen alle vreemdelingen die gebruik willen maken van juridische counseling, een gesprek met een medewerker juridische counseling aangeboden. Ook is in het OVA-proces een counselor aanwezig in de wachtruimte, die kan helpen bij vragen over de aanmelding. De counselors hebben hun eigen gesprekskamers en zijn zichtbaar aanwezig voor de vreemdelingen. Deze medewerkers hebben geen toegang tot het IND-

dossier en informeren en beantwoorden vragen over de asielprocedure. Aanvragers die daarna nog een vraag hebben kunnen hiervoor telefonisch een afspraak maken met de IND.

De asielprocedure verloopt nu met minder verplichte procedurestappen, zo zijn het verplichte aanmeldgehoor, de rust- en voorbereidingstermijn en het voornemen afgeschaft. Hierdoor kan de IND de asielprocedure in minder stappen afronden. De gemiddelde doorlooptijd van de asielprocedure is 32 dagen voor de AMbV-procedure, 35 dagen voor de versnelde procedure en 48 dagen voor de niet-versnelde procedure. Dat is ruim binnen de daarvoor geldende (beslis)termijnen. De verwachting is dat met name bij de niet- versnelde procedure- waarbij een meerderheid van de sinds de ingang van het Pact ingestroomde zaken nog in procedure zitten - de gemiddelde doorlooptijd naar verloop van tijd hoger uit zal vallen. De IND is tevreden over deze wijzigingen en ziet een positief effect op de snelheid van de asielprocedure. De IND ziet tegelijk behoud van zorgvuldigheid in de nieuwe procedure. Van de besluiten van de eerste asielaanvragen werd 86% in stand gehouden ná invoering van het Pact, hetgeen een belangrijke indicatie is voor de kwaliteit van de nieuwe asielprocedure. Tegelijk is de IND nog bezig om de nieuwe asielprocedure verder door te ontwikkelen ook in samenspraak met de verschillende ketenpartners.

Openstaande Asielaanvragen IND van voor 12 juni 2026
Zoals uw Kamer bekend, heb ik de IND verzocht om vanaf de inwerkingtreding van het Pact de asielinstroom bij te houden. In mijn brief aan uw Kamer van 5 juni jl. heb ik uw Kamer de basis geschetst voor de aanpak waarmee de nog openstaande asielaanvragen van vóór 12 juni 2026 zullen worden afgedaan, zodat ook de laatste nog openstaande asielaanvraag binnen zoveel mogelijk drie jaar na 1 oktober 2026 van een eerste besluit is voorzien.

Via een cohortenaanpak worden deze aanvragen in blokken van circa drie maanden behandeld. Per cohort is de inzet om een gebalanceerde mix van categorieën en nationaliteiten te selecteren, waarbij zoveel als mogelijk rekening wordt gehouden met een evenwichtige verhouding tussen inwilligingen en afwijzingen om de keteneffecten in balans te houden. De IND werkt met een voorfase die gebruikt wordt om de aanvraag zo compleet mogelijk te maken en zet daarnaast onder andere in op standaardiseren. Op 5 oktober 2026 is de IND gestart met de voorfase op een locatie in Utrecht. Hier wordt de aanvrager uitgenodigd om de aanvraag compleet te maken en wordt gevraagd wat het asielmotief is. Daarnaast kunnen in deze voorfase eventuele onderzoeken verricht worden zoals een taalanalyse.

De voortgang van de openstaande aanvragen wordt maandelijks op de website van de IND gepubliceerd, samen met het bijhouden van de nieuwe beslistermijnen. Ik blijf voortdurend in gesprek met de IND over de voortgang en in opvolging van de motie-Van Dijk zal ik ook uw Kamer elk kwartaal informeren.[11] Op basis van deze inzichten over de voortgang wordt periodiek bezien of bijsturing op de gegeven opdracht noodzakelijk is en of aanvullende maatregelen nodig zijn.
Hierbij wordt ook gekeken worden naar de effecten in de Migratieketen. De IND is vooralsnog in staat om de beslistermijnen van de nieuw binnengekomen asielaanvragen bij te houden en ligt op koers om de laatste nog openstaande aanvraag binnen drie jaar

[11] (Kamerstukken II 2025/26, 19 637, nr. 3514)

zoveel mogelijk van een eerste besluit te voorzien.

Bij aanvang van het migratiepact stonden er nog circa 54.000 asielaanvragen open. Op 1 oktober jl. staan er in totaal 46.110 asielaanvragen open. Sinds aanvang van het migratiepact is de voorraad met ruim 7.800 zaken gedaald. In 78% van de beslissingen werd de aanvraag afgewezen. Na nadere uitwerking van het plan van aanpak openstaande asielaanvragen is de indeling van de voorraad deels verschoven. Bijgevoegd de actuele verdeling in percentages van de voorraad met openstaande asielaanvragen. Daarbij dient opgemerkt te worden dat niet alle nationaliteiten, bijvoorbeeld door de grootte van de groep, zich lenen tot een werkbare mate van standaardisering. Deze kleine groepen bevinden zich buiten onderstaande categorieën.

Categorieën	
A: Asielaanvragen van personen uit landen waarvoor het niet zeer waarschijnlijk is dat deze worden ingewilligd op basis van het landenbeleid (43%)	**B:** Asielaanvragen van personen uit landen waarvoor het waarschijnlijk is dat deze worden ingewilligd op basis van het landenbeleid (17%)
C: Asielaanvragen van personen uit landen waarbij een individuele toets in de praktijk vaak leidt tot afwijzing (10%)	**D:** Asielaanvragen van personen uit landen waarbij een individuele toets in de praktijk niet eenduidig kansarm of kansrijk is (27%)

Ik realiseer me dat een periode van wachten op een asielbesluit veel onzekerheid met zich mee kan brengen. Daarom deel ik het ook door uw Kamer uitgedragen belang van goede communicatie naar de aanvragers. Dat belang zie ik ook voor de bijzondere doelgroep van niet-begeleide minderjaren (nbm). Met uw Kamer heb ik gesproken over hun informatiepositie en de rol en betrokkenheid van de voogd hierin. Met uw Kamer deel ik het belang van de vertrouwenspositie die de voogd richting een nbm heeft. Ook daarom hecht ik aan zorgvuldige communicatie zoals de IND deze al heeft ingericht en verder zal doorontwikkelen. Vanuit de IND wordt al de nodige informatie gedeeld voor aanvragers: wie er onder deze aanpak valt en hoe het proces eruitziet, wat hen in Utrecht te wachten staat, wanneer de uitnodigingen worden verzonden, enzovoort. Voor hun uiteindelijke IND-afspraak krijgen mensen een persoonlijke uitnodigingsbrief. Deze brief legt in meer detail uit wat mensen kunnen verwachten tijdens hun IND-afspraak en welke informatie goed is om alvast te verzamelen. Tijdens deze afspraak wordt door de IND uitgelegd hoe het vervolg van hun procedure er qua planning uitziet. Daarnaast zullen aanvragers uiterlijk vóór 12 december dit jaar een nog uitgebreidere uitleg krijgen, mede in reactie op de motie van het lid Van Asten (D66) (Kamerstuk 19 637, nr. 3643), over welke stappen zij moeten doorlopen, wat de gevolgen voor hun procedure zijn en bij welk contactpunt zij terecht kunnen voor vragen. In de tussentijd wordt hard gewerkt om inzichtelijk te maken wanneer de aanvragers bij benadering aan de beurt zijn en hier zal de IND begin 2027 op hun website over communiceren.

Vanwege de sterke onderlinge afhankelijkheden binnen de migratieketen hebben ontwikkelingen bij één ketenpartner effecten elders in de keten. De afhandeling van de openstaande asielaanvragen bij de IND vormt dan ook een uitdaging voor organisaties in de rest van de migratieketen, zoals het Centraal Orgaan opvang asielzoekers (COA), de Raad voor de Rechtspraak, de advocatuur en de Dienst Terugkeer en Vertrek (DTenV). Daarom hecht ik samen met de IND aan goede en tijdige communicatie richting aanvragers en ketenpartners.

Nareis
Met de uitvoerings- en implementatiewet asiel- en migratiepact 2026 veranderden ook de voorwaarden voor asielstatushouders om gezinsleden na te laten reizen. Nareis is beperkt tot het kerngezin en er gelden aanvullende voorwaarden voor nareis bij subsidiair beschermden. Deze nieuwe regels hebben directe werking en zijn daarom ook van toepassing op nareisaanvragen die vóór 12 juni zijn ingediend en waarin nog geen besluit is genomen of die nog in de bezwaarfase liggen. Zoals eerder aan uw Kamer gemeld, is de IND na inwerkingtreding van de wet start gestart met het beoordelen van een beperkt aantal nareisaanvragen om de nieuwe werkwijze eerst kleinschalig in de praktijk te toetsen. De IND blijft gedurende deze pilot gezinsherenigingsaanvragen behandelen en beslissen die niet geraakt worden door de nieuwe nareiswetgeving. Op de zaken in de voorraad waarop de wetswijziging van toepassing is, wordt gedurende de pilot niet beslist. Dit voorkomt een eventuele extra belasting voor onder andere de IND, de rechtspraak en de advocatuur en zorgt voor eenduidigheid richting de aanvrager.

Op 2 oktober 2026 werd voor het eerst uitspraak gedaan over de onmiddellijke werking van de nieuwe nareisregels. De rechtbank Den Haag oordeelde dat de nieuwe regels, die op 12 juni 2026 in werking zijn getreden, ook gelden voor oudere aanvragen. Wanneer er vanuit de rechtspraak sprake is van voldoende richtinggevende jurisprudentie, pakt de IND de zaken op waarin tijdelijk geen besluiten zijn genomen.

Uitvoering
Naast de implementatie van de uitvoeringsvraagstukken die hierboven al aan bod zijn gekomen is er nog een onderwerp waarop ik uw Kamer graag informeer.

Onderdak voor dublinclaimanten na overdrachtsbesluit
Het Pact stelt eisen en beperkingen aan de voorzieningen die worden geboden aan Dublinclaimanten wiens asielaanvraag in een ander land moet worden behandeld, in het bijzonder na het overdrachtsbesluit. Momenteel heeft het COA op twee locaties plekken gereserveerd voor deze doelgroep. Het COA is bezig om in de verschillende regio's meerdere bestaande locaties zo in te richten dat een AMbV-er na overdrachtsbesluit daar onderdak kan krijgen. Dit zal op een apart gedeelte van de opvanglocatie zijn. Ze verblijven daar tot aan hun overdracht aan de verantwoordelijke lidstaat. Tot op heden zijn er zeer beperkt AMbV'ers in die locaties geplaatst. Dat kan deels verklaard worden doordat overplaatsing naar AMbV-onderdak alleen mogelijk is voor asielzoekers die na 12 juni de Unie zijn binnengekomen en die in de vorige lidstaat geïnformeerd zijn over de consequenties van doorreizen. Alleen dan kan deze doelgroep na het overdrachtsbesluit geplaatst worden in een onderdakvoorziening waar een versoberd regime geldt. Niettemin had een wat hoger aantal personen in de onderdaklocaties

mogen worden verwacht. De reden waarom dit nog niet het geval is wordt uitgezocht. Mogelijk is dat in de lidstaten waaruit de asielzoekers onrechtmatig zijn doorgereisd de informatieverstrekking onjuist geregistreerd is. Het belang van een goede registratie en informatieverstrekking zal worden opgebracht binnen de gremia waar de lidstaten elkaar spreken georganiseerd door EUAA en EC. In de tussentijd worden de gecreëerde plekken gezien de capaciteitsproblematiek benut voor reguliere opvang.

Moties en toezeggingen
In deze paragraaf komen Pact gerelateerde moties en toezeggingen uit de Eerste en Tweede Kamer aan bod die nog niet hierboven behandeld zijn.

Toezegging tolken
Ik heb uw Kamer toegezegd om u te informeren over de verdere implementatie van het Pact en de stand van zaken van inzet van tolken TZ202512-033. Meer specifiek ging de toezegging over de actuele stand van zaken rondom de inzet, screening en capaciteit van tolken en vertalers.

Ook nu sprake is van kortere doorlooptijden en de invoering van de nieuwe grensprocedures onder het Pact ondervindt de IND minimale vertragingen in procedures als gevolg van een tekort aan tolken. Het komt sporadisch voor, zo ging het bijvoorbeeld in 2025 om een uitval van 2,51% en in 2026 tot nu toe om 1,97%. In uitzonderlijke gevallen waarin zich knelpunten voordoen bij de inzet van een tolk, wordt per geval naar een passende oplossing gezocht. Indien tekorten zich voor dreigen te doen treedt het ministerie van Justitie en Veiligheid in overleg met het Bureau Wet beëdigde tolken en vertalers, in hun rol als beheerder van het tolkenregister, om te bezien of interventies nodig zijn om de beschikbaarheid van tolken te verbeteren. Daarnaast wordt in gezamenlijkheid bezien of uitbreiding van tolkencapaciteit aan de orde is, met name voor de talen en taalniveaus waaraan de rijksoverheid behoefte heeft.

Tolken en vertalers die voor de IND willen werken dienen in het bezit te zijn van een inpasbaarheidsverklaring. De geschiktheid van de tolken wordt getoetst aan de hand van de Gedragscode tolken en vertalers IND. De beoordeling van de aanvraag voor het verstrekken van de inpasbaarheidsverklaring, van eerste beoordeling van de ingediende documentatie tot het kennismakingsgesprek en kennisname van eventuele aanvullende informatie, wordt uitgevoerd door een Senior Adviseur Tolk- en Vertaalzaken van Bureau Tolk- en Vertaalzaken van de IND. Ter waarborging van een uniforme besluitvorming worden dossiers die nadere afweging vereisen intern afgestemd binnen het Bureau Tolk- en Vertaalzaken IND.

Motie screening Algemene Rekenkamer
In de motie van het lid Van Dijk c.s. van 2 juni 2026 wordt de regering verzocht te reageren op de bevindingen van de Algemene Rekenkamer over de screening van asielzoekers en acute maatregelen te treffen om aan de termijnen van de Europese Screeningsverordening te voldoen.[12]

Voor mijn reactie op de bevindingen verwijs ik naar het rapport van de Algemene Rekenkamer (pp. 53–55), waarin ik de geconstateerde knelpunten onderken. Daarbij

[12] Gewijzigde motie 35501, nr. 37 -> 35 501, nr. 53

benadruk ik dat onderscheid moet worden gemaakt tussen de Europese en de nationale screening.

De Europese screening, als bedoeld in de Screeningsverordening, vindt plaats aan de buitengrens (Schiphol) bij grensweigering of asielaanvraag of op het grondgebied (Ter Apel) bij illegaal verblijvende derderlanders die worden aangetroffen en bij asielaanvragen. Deze screening omvat onder andere een veiligheidscontrole, waarbij databanken zoals SIS, VIS, EES, Ecris-TCN, databanken van Europol en Interpol en nationale databanken worden geraadpleegd. De screening aan de buitengrens moet binnen 7 dagen en de screening op het grondgebied moet binnen 3 dagen worden voltooid. Deze stap in de screeningsprocedure wordt ook binnen die termijnen voltooid.

De bevindingen van de Rekenkamer zien echter op de nationale screening door de IND tijdens de asielprocedure. De hiervoor gehanteerde termijn van veertien dagen voor deze naslag in openbare bronnen, waaronder een social media check, betreft een streeftermijn en geen wettelijke EU-norm. Niettemin acht ik tijdige screening van groot belang. De IND werkt daarom aan versterking van dit proces. Met de invoering van het Pact vindt de nationale screening eerder in de asielprocedure plaats en wordt ingezet op een eenduidiger inrichting en sturing. Ik acht de onderhavige motie hiermee afgedaan.

Toezegging periodieke rapportage asielbeleid omringende landen
In het commissiedebat op 30 september jl. voor de JBZ-raad heb ik toegezegd uw Kamer vóór de begrotingsbehandeling te informeren over hoe ik invulling zal geven aan het periodiek rapporteren over de wijzigingen in het asielbeleid van de ons omringende landen. Deze rapportages ontvangt u sinds 2024 na een toezegging van de toenmalig bewindspersoon voor migratie. [13] [14]

Inmiddels is het Europees Pact in werking getreden en ontvangt u daarover voortgangsbrieven. De wijzigingen in het asielbeleid vinden steeds meer in het kader van het Pact plaats. Ik ben daarom voornemens om niet meer per kwartaal, maar elk half jaar over de overige wijzigingen in het asielbeleid te rapporteren.

Bij wijze van inhaalslag zal ik u vóór het Kerstreces de rapportages over de kwartalen 3 en 4 van 2025 en die over de kwartalen 1 en 2 van 2026 doen toekomen.

Daarna kunt u steeds in de periode maart/april de rapportage over de tweede helft van het voorgaande jaar tegemoet zien en in de periode september/oktober de rapportage over de eerste helft van het lopende jaar. Ik hoop u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Relatie Pact Asiel en Migratie en de Associatieovereenkomst Turkije
In het debat in de Eerste Kamer over het Asiel- en Migratiepact op 19 mei 2026 heb ik naar aanleiding van een vraag van het lid Janssen (SP), toegezegd met de uitvoeringsorganisaties in gesprek gaan over het Associatieverdrag tussen de Europese Unie en Turkije, in het bijzonder over de vraag welke communicatie daarover mogelijk is. Naar aanleiding daarvan kan ik u melden dat de IND op korte termijn een tekst op haar

[13] Oorspronkelijke toezegging toenmalige bewindspersoon TZ202401-042

[14] Invulling oorspronkelijke toezegging: Kamerstukken II 2023/24, 19637, nr. 3263

website plaatst om de relatie tussen het Asiel- en Migratiepact en de Associatieovereenkomst te verduidelijken.

Aanmeldlocaties
Ik heb uw Kamer toegezegd u te informeren over alternatieve aanmeldlocaties en locaties waar screenings kunnen plaatsvinden in een voortgangsrapportage over het Europees Migratiepact na de zomer TZ202604-205. Er wordt met de ketenpartners gesproken over hoe aanvullende aanmeldlocaties te realiseren. Uw Kamer wordt geïnformeerd op het moment hierover meer bekend is.

Toezegging onderzoek ombudsmannen
Tijdens het plenair debat over het wetsvoorstel Uitvoerings- en implementatiewet Asiel- en migratiepact 2026 op 19 mei jl. met de Eerste Kamer zegde ik naar aanleiding van een vraag van het lid Van der Goot (OPNL), toe dat ik na het uitkomen van de het onderzoek van de Nationale ombudsman en de Kinderombudsman naar de effecten van het Pact op de fundamentele rechten en kinderrechten van asielzoekers dit onderzoek van een reactie te voorzien (T04168).

Op 10 juni jl. hebben de ombudsmannen hun publicatie naar aanleiding van dat onderzoek vrijgegeven. Hieronder ga ik in op de bevindingen, langs de thema's van de publicatie; asielopvang, ondersteuning (rechtshulp) en de positie van kinderen in de procedure. In het stuk wordt ook kort de ontwikkeling rondom de Terugkeerverordening genoemd. Op dat punt verwijs ik naar de verschillende brieven die uw Kamer daarover inmiddels heeft ontvangen, waaronder de brief Internationale Migratie van 28 september jl.

Asielopvang
In de publicatie wijzen de ombudsmannen op een aantal positieve elementen van de nieuwe Opvangrichtlijn, zoals meer aandacht voor kwetsbare groepen, meer rechten rond werk en participatie en eerder onderwijs voor kinderen.

Tegelijk wijzen zij op de werkelijkheid van de afgelopen jaren waarin er nog veel te vaak sprake is van noodopvanglocaties die niet voldoen aan de gewenste standaarden. Daarmee formuleren de ombudsmannen zorgen die zij ook al eerder uitten en die ook door andere partijen, waaronder recent ook de Onderzoeksraad voor Veiligheid (Onderzoekraad), onder de aandacht zijn gebracht.

Ik zet mij daarom in voor het creëren van rust in het opvangdossier. Naast het verkrijgen van meer grip op de asielinstroom en een verbeterde uitstroom of wel naar het land van herkomst of richting gemeenten in het geval van statushouders, is het daarvoor van belang om de langjarige opvangcapaciteit te vergroten. Enerzijds doe ik dat door uitvoering te geven aan de Spreidingswet. Gemeenten die hun eerste verdeelbesluit nog onvoldoende hebben gerealiseerd worden door middel van het interbestuurlijk toezicht toe aangespoord dit alsnog te doen. Daarnaast wordt het COA stabiel gefinancierd om nieuwe of verlengde opvanglocaties langjarig vast te kunnen leggen. Dit kan bovendien bijdragen aan meer betaalbare en leefbare asielopvang met inbedding in de lokale samenleving. Noodopvanglocaties kunnen daarmee op termijn worden afgebouwd. Gemeenten worden door een consistente en overkoepelende bekostigingsregeling in staat gesteld om duurzame investeringen te doen voor gemeentelijke opvanglocaties voor asielzoekers, statushouders, Oekraïense ontheemden of huisvesting. Ondanks die

inzet leveren de genomen maatregelen niet per direct de noodzakelijke extra opvangplekken op. Tot de benodigde lange termijn capaciteit gerealiseerd is blijven mijn ministerie, COA en andere betrokken organisaties en medeoverheden daarom op korte termijn werken aan overbruggingscapaciteit. Ik ben mij er zeer van bewust dat dit op korte termijn een suboptimale oplossing biedt, die blijft zorgen voor meer verhuisbewegingen dan gewenst. In het bijzonder voor kinderen blijft dat een kwetsbare situatie. Naar aanleiding van het rapport van de Onderzoeksraad kom ik op dat punt met een separate beleidsreactie.

Ondersteuning (rechtshulp)
In de publicatie wijzen de ombudsmannen naar de, in hun woorden, verschraling van de asielprocedure. Naar hun verwachting leidt die “verschraling” tot minder zorgvuldige besluitvorming en een toename van het risico op fouten.

Zoals ook in het onderzoek aangegeven, ben ik ervan overtuigd dat de nieuwe inrichting van de asielprocedure beter aansluit bij de beoogde harmonisatie in Europese lidstaten, terwijl de zorgvuldigheid tegelijkertijd wordt bewaakt. De asielprocedure verloopt nu met minder verplichte procedurestappen, waardoor de IND in staat is om de onder het pact vernieuwde beslistermijnen bij te houden. De taken van de IND-medewerkers die counseling verlenen, zijn volledig gescheiden van die van de medewerkers die besluiten nemen en gehoren uitvoeren. Zo blijft de onpartijdigheid van de informatievoorziening zoals deze door de IND zal worden verstrekt geborgd. Het door het kabinet onderschreven belang bij een zo volledig mogelijke eerste beslissing op een asielverzoek wordt daarnaast gewaarborgd door het behouden van de mogelijkheid dat in voorkomende gevallen correcties en aanvullingen worden ingediend. Vanaf het moment van de correcties en aanvullingen is voorzien in kosteloze rechtsbijstand door een advocaat. Binnen de kaders van het Pact heeft het kabinet een asielprocedure heeft ingericht die, met behoud van zorgvuldigheid, is teruggebracht tot de kernelementen en daarmee efficiënter en sneller is.

De positie van kinderen in de procedure
De ombudsmannen wijzen erop dat bij de totstandkoming van de wetgeving geen kinderrechtentoets heeft plaatsgevonden en dat het belang van het kind in de regelgeving niet verder is uitgewerkt.

Het wetsvoorstel waarmee het Pact is geïmplementeerd is voor een constitutionele toets voorgelegd aan het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK). De Toetsingsinstantie BZK Grondwet beziet de verhouding van wetsvoorstellen waar grondrechten aan de orde zijn tot de Grondwet en internationale grondrechten. Ook kinderrechten kunnen daarbij worden betrokken.

Waar in het wetsvoorstel grondrechten aan de orde kwamen, in het bijzonder ter zake van vreemdelingenbewaring en vrijheidsontneming en het belang van het kind, is in de memorie steeds de verhouding tot het mensenrechtelijk kader besproken. Daarnaast is het belang van het kind gewaarborgd in het Pact zelf. Ik ben dan ook van oordeel dat het belang van het kind voldoende in acht wordt genomen in de asielprocedure. In de Procedureverordening en daarop gebaseerde Nederlandse praktijk zijn waarborgen voor kinderen en kwetsbare groepen opgenomen en is voorzien in de verplichting specifiek kindvriendelijke procedurele waarborgen te bieden. Daarbij kan worden gedacht aan het al vroeg betrekken van Stichting Nidos of een andere voogdij-instelling en het horen

door speciaal daartoe opgeleide hoormedewerkers. Het schrappen van het aanmeldgehoor als vast onderdeel van de asielprocedure laat onverlet dat bij de screening van de vreemdeling en bij de registratie van de aanvraag informatie moet worden verzameld die momenteel tijdens het aanmeldgehoor wordt verzameld. Ook moet bij alle vreemdelingen, dus ook bij minderjarigen, een beoordeling plaatsvinden van de behoefte aan bijzondere procedurele waarborgen. De Procedureverordening voorziet daarnaast in een verplichting minderjarigen in de gelegenheid te stellen een persoonlijk onderhoud te hebben, tenzij dat niet in het belang van het kind is. Het schrappen van de rust- en voorbereidingstermijn laat onverlet dat minderjarigen niet onmiddellijk na aankomst in Nederland een persoonlijk onderhoud hoeven te ondergaan en gelegenheid krijgen om tot rust te komen en te worden voorbereid op de asielprocedure.

Meer specifiek met betrekking tot grensdetentie benoemen de kinderombudsmannen dat detentie van kinderen bij een asielaanvraag aan de grens nog steeds mogelijk blijft. Zij wijzen erop dat detentie van kinderen volgens de Opvangrichtlijn alleen mag als dat in hun belang is. Bij de wetsbehandeling heb ik benadrukt dat ik vasthoud aan de bestaande terughoudendheid en het uitgangspunt dat kinderen bij een asielaanvraag aan de grens niet gedetineerd worden. Daarbij gelden enkel drie uitzonderingssituaties: twijfel aan de gezinsband, indicaties van mensenhandel en een gevaar voor openbare orde en nationale veiligheid. Ik meen dat het laten vervallen van die uitzonderingssituaties niet verantwoord zou zijn, ook met het oog op de betreffende kinderen zelf. Het ongecontroleerd door laten gaan van minderjarigen met begeleiders waaraan wordt getwijfeld, of bij indicaties van mensenhandel zou voor die kinderen een onaanvaardbaar risico kunnen inhouden. De praktijk leert overigens dat deze uitzonderingssituaties zeer zelden voorkomen.

Ik deel met de ombudsmannen dat het belangrijk is de daadwerkelijk invulling in de praktijk van alle hiervoor genoemde punten te volgen. Ook zullen deze punten meegenomen worden bij de reeds toezegde wetsevaluatie.

Overige elementen Europese samenwerking: **Schengengebied, samenwerking landen buiten de EU, terugkeer, aanpak mensensmokkel**

Het Pact staat niet op zichzelf. Het is noodzakelijk dat de EU een integraal goed functionerende intern asiel- en migratiesysteem, effectieve buitengrenzen en een stevige samenwerking met landen buiten de Europese Unie heeft. Ook hier zijn veel stappen op gezet de afgelopen jaren. Onderdeel van deze stappen zijn de implementatie van een stevigere Schengengrenscode en de publicatie van de Terugkeerverordening op 15 oktober jl. die zorgt voor een effectiever terugkeerbeleid in de EU. De EU en haar lidstaten investeren in duurzame partnerschappen met landen buiten de EU, en nemen maatregelen als de terugkeersamenwerking met landen van herkomst stokt. Daarnaast namen de 46 lidstaten van de Raad van Europa op 15 mei jl. de verklaring van Chișinău aan. Hierin wordt de mogelijkheid van lidstaten om effectief nationaal migratiebeleid te voeren, inclusief overdrachten, uitzetting en innovatieve oplossingen onderstreept. Niettemin laten onder meer de recente gebeurtenissen in Ceuta, en de uitdagingen met de uitvoering van AMbV-verdrachten naar sommige lidstaten zien dat investeren nodig blijft. Hier zet het kabinet vol op in. Essentie van die inzet is dat er ommekeer wordt gemaakt van irreguliere naar geordende asielmigratie, met als einddoel dat

asielaanvragen buiten Europa kunnen worden ingediend en afgehandeld, en dat in Nederland geen asielprocedures meer hoeven te worden doorlopen. Het kabinet blijft zich hierop inzetten.

Terugkeer
Terugkeer is essentieel om grip op migratie te hebben en is het sluitstuk van het Europees asiel- en migratiesysteem. Het kabinet zet zich daarom onverminderd ervoor in om vreemdelingen zonder rechtmatig verblijf bij voorkeur vrijwillig, maar gedwongen waar het moet, te laten terugkeren. Hiervoor heeft Nederland zowel een interne inzet als een inzet op de samenwerking met derde landen.

Binnen de uitvoering van het Pact is met name de verplichte terugkeergrensprocedure van belang. Nederland had al een goed functionerende terugkeergrensprocedure. In 2026 zijn tot en met september in 85% van de zaken uit de caseload van DTenV terugkeer gerealiseerd van een persoon die de toegang aan de buitengrens is geweigerd na het doorlopen van de asielgrensprocedure.

Hoewel het Pact de verplichte terugkeergrensprocedure introduceerde, ontbrak nieuw terugkeerbeleid. Op initiatief van verschillende lidstaten, waaronder Nederland, heeft de Commissie in 2025 een voorstel gedaan voor het sluitstuk van het Pact via de Terugkeerverordening. In juni van dit jaar bereikten de Commissie, de Raad en het Europees Parlement overeenstemming over de Terugkeerverordening.[15] Op 16 oktober zijn enkele onderdelen van de Terugkeerverordening van toepassing geworden, waaronder de solide juridische basis voor een terugkeer- of transithub. De nationale beleidsregels zijn hierop aangepast.[16] Het kabinet zet zich hard in voor concrete resultaten voor het eind van het jaar op de terugkeerhub. Op 17 oktober 2027 zullen de overige bepalingen van toepassing worden. Gelet op de korte implementatieduur zal het kabinet spoedig de ‘uitvoeringswet Terugkeerverordening’ in consultatie geven. Om een en ander in goede banen te leiden, zal het kabinet inzetten op een ingroeimodel ten aanzien van de uitvoering van deze verordening zodat er voldoende tijd is om de nodige systeemaanpassingen robuust en toekomstbestendig door te voeren.

Schengengebied, mensensmokkel en crisismechanisme
De buitengrenzen zijn de poort tot de EU. Het is daarom van belang dat de gehele EU-aandacht heeft voor sterke buitengrenzen.

Een stevige *Schengengovernance*, met een duidelijke toezichthoudende rol voor de Europese Commissie als hoedster van de Verdragen, is onmisbaar voor sterke buitengrenzen. Hiervoor heeft de afgelopen jaren EU hard gewerkt aan de doorontwikkeling. De hernieuwde Schengengrenscode, gepubliceerd op 20 juli 2024, heeft ervoor gezorgd dat lidstaten meer handelingsperspectief om het Schengengebied te beschermen en te handhaven. Met de invoering van het Entry Exit Systeem krijgt de EU meer zicht op wie er in de EU is.

Tegelijkertijd hebben verschillende en zorgelijke situaties aan de buitengrens, waaronder meest recent de gebeurtenissen in Ceuta, laten zien dat de EU er nog niet is.

[15] Kamerstukken II 2025/26, 22 112, nr. 4363.

[16] Besluit van de Minister van Asiel en Migratie van 24 oktober 2026, nummer WBV 2026/23, houdende wijziging van de Vreemdelingencirculaire 2000

De EU-buitengrenzen zijn voor de hele EU van belang. Juist daarom moeten Lidstaten elkaar blijven ondersteunen in het beheren van de bewaking van de buitengrenzen. Het vraagt ook, meer dan voorheen, dat lidstaten de aanbevelingen uit de Schengenevaluaties die bijdragen aan de bewaking van de buitengrens opvolgen om hun uitvoering te versterken, en tekortkomingen transparant te bespreken in de Schengenraad, zodat hier gecoördineerd opvolging aan gegeven kan worden. Hiervoor pleit het kabinet doorlopend. Ook is het van belang dat Frontex adequaat in staat is om Lidstaten te ondersteunen bij het beheren van de buitengrenzen.

Verder is het kabinet van mening dat het noodzakelijk is om de EU weerbaarder te maken voor het voorkomen en kunnen reageren in geval van grootschalige aankomsten, crisis of instrumentalisering. Hiervoor heeft het kabinet ook gepleit in navolging van Ceuta. De inzet van het kabinet, onder andere voor de door de Commissie aangekondigde *Emergency Response Framework*, is erop gericht dat dit instrument een duidelijk handelingsperspectief biedt voor lidstaten in geval van grootschalige aankomsten, crisis of instrumentalisering. Het kabinet wil dat lidstaten aan de grens toegang kunnen weigeren en personen versneld terugsturen, en vraagt de Commissie te verkennen hoe asielverzoeken in zulke situaties tijdelijk niet in behandeling worden genomen. Dit moet tijdelijk en proportioneel zijn, met vooraf gedefinieerde strikte criteria en waarborgen voor internationaal en EU-recht.

Ook zet het kabinet zich in voor het uitbreiden en effectief inzetten van het beschikbare instrumentarium in de aanpak van mensensmokkel in EU verband. Nederland heeft daarbij een rol gespeelt in het oproepen tot een nieuwe EU-sanctieregime tegen georganiseerde misdaad, dat ook kan worden ingezet tegen mensensmokkelaars. Daarnaast ziet het kabinet het belang van de hernieuwde mensenmokkelrichtlijn, en hoopt het dat het Europees Parlement voortvarend tot een positie komt zodat het politieke triloog over deze richtlijn kan aanvangen en de wetgeving snel afgerond kan worden. Ook onderstreept Nederland het belang van de EU *Global Alliance to Counter Migrant Smuggling* als framework om de internationale dimensie van mensensmokkel beter en in gezamenlijkheid aan te pakken. Een versterkte EU-samenwerking met landen langs de migratieroutes is hierbij onmisbaar.

Ook de inzet van Frontex is essentieel voor het Schengengebied. Op 27 oktober 2026 heeft de Europese Commissie haar voorstel voor de herziene de Europese Grens- en Kustwachtverordening gepubliceerd. Uw Kamer wordt, binnen de gebruikelijke termijnen, middels een BNC-fiche geïnformeerd over de volledige inzet van het kabinet ten aanzien van dit voorstel. Hetzelfde geldt voor de Nederlandse inzet op een nieuw voorstel van de Commissie over de digitalisering van terugkeer *case management*systemen.

Samenwerking derde landen inclusief innovatieve oplossingen
Het kabinet zet middels verschillende lijnen in op het internationale migratiebeleid. Dat gaat onder andere over het bouwen aan partnerschappen om irreguliere migratie tegen te gaan, terugkeer te bevorderen en migranten te beschermen. Een belangrijk onderdeel daarvan is het verbeteren van de terugkeersamenwerking met landen van herkomst en transit. Ook zal het kabinet blijven investeren in opvang in de regio en het vernieuwen

van het internationale migratiebeleid. Uw Kamer is hier over geïnformeerd middels de brief Internationale migratie.[17]

Tot slot

Vanzelfsprekend zal ik de uitvoering van het Pact nauwgezet monitoren, zo heb ik tijdens het plenaire debat over de Uitvoerings- en implementatiewet Asiel- en migratiepact in de Eerste Kamer toegezegd om vóór de zomer van 2027 inzicht te geven in de ketenbrede uitvoeringspraktijk van de Uitvoerings- en implementatiewet Asiel- en migratiepact.[18] Daarnaast is de Commissie voornemens om jaarlijks verslag te doen over de stand van zaken van de uitvoering van het Pact door de lidstaten en zal ik u hierover informeren.

De Minister van Asiel en Migratie,

Bart van den Brink

[17] Tweede Kamer, vergaderjaar 2025-2026, 30573 V, nr. 245.

[18] T04169